

ІВАН ГЕРАСИМОВИЧ ПРОСЯНИК - СПІВЕЦЬ РІДНОГО КРАЮ

/Рекомендаційний покажчик літератури/

Передмова

Бахмаччина! - наша з вами батьківщина! Зарошені стежки курінських лугів, солов'їна пісня травневої ночі є близькими й дорогими серцю Івана Просяника. З дитячих літ він вбирав голубизну прозорого неба, шелест гаїв, розливи пшеничних ланів, благородну втому натхненної праці, і через усе життя несе нерозтрачену любов до рідної землі, до її працьовитих людей. Припавши спраглими вустами до джерельної води з рідних криниць, набирається снаги й сили, щоб віддати свій талант розквітлий і примножений землі-неньці.

Іван Просяник пише про те, що добре знає, що переживає. І сьогодні в нього є чому повчитися - і громадянській мужності, і високому таланту, і чесності в ставленні свого доробку, і неймовірної працелюбності. Перу нашого земляка налетить оповідання, романи та ціла низка творів для дітей.

У мальовничому селі Курінь 24 вересня 1947 року народився Іван Герасимович Просяник. Його прадід був чумацьким візником і помер у віці 109 років. Любляча родина зберігає його речі: люльку для паління, обручку у вигляді лебедя, пташине перо, чорнильницю, шаблю, яку часто брали односельці для проведення весільних обрядів. Ця стара традиція існувала у стародавньому селі Курінь. Збереглися приємні спогади про діда-Самійла, який став жертвою сталінських репресій у 30-х роках. Батько Герасим Дмитрович працював на залізниці. Він був цікавим розповідачем, знав безліч байок, приказок, прислів'їв. Батько залишив своєму сину величезні скарби-Біблію, "Кобзар" Тараса Шевченка, бандуру. Герасим Дмитрович говорив сину, що природа - це величезний Божий храм і людина, і рослина, і пташина - це рівноцінні його частини.

Мати Анастасія Самійлівна виховувала сина добрим, чуйним. Дуже гарно вишивала рушники - незрівнянні мамині обереги. Яскравість і дивовижність візерунків на рушниках широко відобразилося пізніше у його картинах.

Письменник із дитячих літ захоплюється скарбами народної мудрості. Материна пісня і любов була її могутнім джерелом, що вливалася життєдайним струмком у душу хлопця та піднімало його до висот поетичної творчості.

Колихав мою колиску
Вітер рідного Полісся
І зливав на сонні вії
Степового запах зілля

У 1954 році Іван Герасимович пішов до 1 класу Гриненківської початкової школи, далі навчався у Курінській восьмирічці. Після закінчення школи Іван Просяник працював пастухом, мірошником. Навчався в Люботинському залізничному училищі, а потім працював у Кременчуцькій дистанції сигналізації та зв'язку. Від світанку до пізнього вечора працював, а потім до пізньої засиджувався над книжками.

Переконавшись, що цікавість до художнього слова переросла в любов, Іван Просяник вирішив вступити до Ніжинського педагогічного Інституту ім. Гоголя на філологічний факультет українського відділення. Навчаючись у Інституті, брав активну участь у літературних вечорах, на яких читав свої власні твори, відвідував літературну студію, друкував оповідання в обласній та районній газетах. Після закінчення вузу вчителював, працював у районній та обласній газетах. З оповіданнями виступав у часописах "Дніпро", "Ранок", "тижневику "Україна".

У 1986 році у видавництві "Радянський письменник" вийшла перша книга Івана Герасимовича "Коса на камінь". Журналіст із Чернігівщини Іван Просяник автор нарисів та оповідань, які друкувалися в періодиці й колективних збірниках. У 1990 році у видавництві "Молодь" з'являється другий твір "Чорна паморозь". Книга об'єднує дві повісті "Чорна паморозь" і "Покута". Роман "Свічка на шаленому Вітрі" надрукований у часописі "Дзвін" журналі спілки письменників України у 1999 р. В 2000 р. роман-есе "Зело таємниче". Талановиті люди завжди талановиті в усьому. Іван Герасимович

Просяник пише не тільки повісті, романи, оповідання, а намагається знайти себе в живописі, поезії, збиранні лікарських рослин. Постійно друкується в дитячому журналі "Барвінок", створюючи чудові казки, легенди, рубрики "Барвінкова аптека", "Фантастичний зоопарк", за цикл казок "Київська Русь" одержав першу премію журналу "Барвінок".

Одним з творчих талантів Просяника є живопис. Картини, основані на народних традиціях, заворюють своєю неповторністю, гармонійністю, простотою, зрозумілістю. Деякі картини куплені Чернігівським музеєм.

Про дивовижні властивості рослини написано дуже багато, однак невичерпана криниця народних знань, ще і ще гуртує глибинними джерелами. Іван Герасимович знає багато лікарських рослин, збирає їх книжка "Дивосил" - це спроба донести до людей диво-скарб травознавства і народного цілительства, який успадкував від батька.

Та не лише древня рецептура придеснянських і присеймівських трав лягає до творів, історії, прадавні легенди, дзвінко мовлене слово і викристалізувалися книга казок "Русь незборима". А ще постала з цих мандрів книга "Скарб неоціненний" - легенди, трави, розповіді про їх цілющі властивості, адресована молодим читачам. І врешті на цьому ж ґрунті, як катехізіс доброти, "Магія Дикогта", а вже кличе до друкарської машинки нова ґрунтова праця - "Арсенал чоловічої сили", книга, що припадає до душі не лише чоловіцтву, а й жіноцтву, і паралельно розпочата робота над романом-притчею "Мінотавр". І вже написаний сатиричний роман "Страшна помилка президента".

У грудні 2001 року Просяник став членом Спільки письменників України. Добру душу має ця людина, гарною є його поетична борозна на українській літературній ниві. Як орач, як добрий хлібороб, він безмірно любить свою рідну землю й засіває її щирим словом. Нехай же ніколи не пересихають джерела, з яких письменники черпають, як цілющу воду, свою наснагу.

І хочеться ,щоб і тоді
І через тисячу літ
На своєму широкому полі
Запримітили нащадки свій слід

Рекомендаційний покажчик "Іван Просяник - співець рідного краю" має на меті систематизувати літературні джерела , які розкривають життя і творчість І.Просяника. Рекомендаційний покажчик побудований за такими розділами:

- Окремі видання творів Івана Просяника
- Твори І.Просяника в часописах
- Зелена аптека І.Просяника
- Поезія
- Література про життя і творчість І.Просянка

Рекомендаційний покажчик "Іван Герасимович Просяник" може бути корисним літературознавцям, викладачам і студентам вузів, бібліотечним і музейним працівникам.

Окремі видання творів Івана Просянка

1. Коса на камінь: Оповідання.-К., Рад. Письменник, 1986.-179 с.
2. Чорна паморозь: Повісті.-К., Молодь,1990.-208 с.
3. Дивосил: Розповіді про чар-зілля.Травник.-Львів: Каменяр, 2001- 223 с.
Рец.: Сапон В. Князь-зілля, князь-слово від Івана Просяника.
//Десн., правда.-2002.-ІЗ липня.-с.12
Колодійчук Е. Скарби волхвів //Урядовий кур"ер.-2002,-21 вересня, -с. ІЗ
Петровська Н. "Дивосил"- книга бестселер про цілющі рослини.
Видав її наш земляк -журналіст Іван Просяник //Черн.вісник.-2002.-3І жовтня.

Твори І. Просянка в часописах

4. Солодкі яблука з гіркої яблуні: Оповідання //Радянське село.- 1974.-27 липня.

5. Малюнок краплагом: Новела //Рад.село.-1975.-12 липня
6. Подарунок для небожа : Новела //Дніпро.-1983.-№7.-с. 64-68
7. До Одарки: Оповідання // Україна. -1983. -№15 с.10-11
8. Зорі: Новела //Дніпро,-1984.-№9.-с.63-68
9. Виграш: Оповідання //Ранок.-1985.-№2.-с.13-14
10. Цвіти - терен: Оповідання //Комс.гарт.-1988.-6 лютого
- 11.Марія Ярмоленко: "Мій син Горбачов, хай би він був і пастухом, аби тільки признав мене за матір": Діти твої Україно // Україна.-1994.-№12.-с.Із інтерв'ю з М.О. Ярмоленко
12. Одинець на чорнобог: Казка //Барвінок.-1996.-чІО.-с.8-9
- І3. Хлопець із вуздечкою: Казка //Барвінок.-1996.-№11-12.-с.6
- 14.Дідусів подарунок: казка //Барвінок.-1997.-№11.-с. 16-17
15. Русь незборима: цикл казок //Барвінок.-1996.-1999 р.р.
16. Брати: Казка //Барвінок.-1999.-№8.-с.14
17. Материні сльози: Казка //Барвінок.-1999.-№9.-с.8
18. Свічка на шаленому вітрі: Роман //Дзвін.-1999.-№10-12.-с.3
19. Зело таємниче: Роман-есе //Дзвін.-2000.-№7-8.-с.3
20. Найліпший санаторій: Про пасіку //Урядовий кур"єр.-2001,-18 серпня.-с.14; Голос Присеймів"я,-17 серпня.
21. Ех лазенька: Будьте здорові //Десн. правда.-2003. – 17 липня.
22. Гречка для каші і пасіки: Про досвід роботи СТОВ ім.. Ватутіна // Деснаправда.-2003.- 11 жовтня.
- Від батька знахаря //Україна. -1995. -№13,№14,№15-16, №17-18, №19-20,№21-22
- Боже - дерево: Про бузину //Барвінок.-1998.-№8.-с.10
- Ой хмелю... //Барвінок. -1998. -№10.-с. 20
- Дивовижа з городу: Про лікарські властивості гарбуза //Барвінок.-1999.-№2.-с. 14-15
- А ведь на пасеку забігають молодички: 0 лечебных свойствах маточного молока //Независимость.-1999.-10 марта.-с.І5
- Чтоб кровь взыграла снова: Реком.//Независимость.-1999.-8 сентября
- Хоч колючий зате живлючий: Про глід //Барвінок.-1999.№10.-с.І8
- Жаристі ягоди: Про шипшину //Барвінок.-1999.-11.-с.8
- Малий золотник та...:Про первоцвіт //Десн.правда.-2000.-16 травня
- Е таке зілля молодило //Десн.правда.-2000.-20 травня
- Чи ж цвіте папороть: Зелена аптека //Десн.правда.-2000.-І3 липня
- І людина і зілляна - творіння божі //Порадниця.-2000.-17 серпня.-с.2
- Плач-дерево "Про вербу //Барвінок. -2000. -№10. -с. 10
- Козацький женьшень //Десн.правда.-2000.-24 жовтня; Урядовий кур"єр.-2001.-5 травня Перстач прямостоячий калган.
- Звичайнісінька - незвичайна сосна //Десн.правда.-2001.-7 травня.
- Ягода нев'янучої молодості: Про бузину //Уряд.кур"єр.-2001.-9 червня
- Божа ягода: Про бузину //Десн.правда.-2001.-12 червня
- Королівський чай: Про Іван-чай //Урядовий кур"єр.-2002.-4 серпня.-с.10
- Неоціненний дар літа: Про рослину підмаренник //Урядовий кур"єр.-2001. 8 вересня.-с.10
- Божий корінь: Про родовик //Урядовий кур"єр.-2001.-17 листопада.-с.11
- Люби не покинь: Будьте здорові //Десн.правда.-2002.-5 лютого
- Зело волхвів – омела //Уряд.кур"єр.-2002.-7 березня.-с.10
- Богатирське дерево – верба //Десн.правда.-2002.-4 квітня
- Кульбабо - молочай виручай: народна медицина //Десн.правда.-2002.-6 червня
- Златоквітне диво //Урядовий кур"єр.-2002.-8 червня.-с.10
- Українські женьшені: Про лікарські рослини, такі, як очитки і їхні лікувальні пристосування //Сільські вісті.-2002.-16 липня.-с.4
- Дивовижна дивина: чар-зілля //Десн.правда.-2002.-20 липня.-9 с.;

Сільські вісті.-2003.-27 серпня
 Августійший конюшини цвіт //Десн.правда.-2002.-5 липня .
 Зелене золото: Про траву крапиву //Десн.правда.-2002.-30 липня
 Дивина рослина дивовижна //Урядовий кур"єр.-2002.-3 серпня.-с. 12
 Семижилець: Про траву подорожник //Десн.правда.-2002.-5 вересня
 Священна зілля: Про траву деревій-тисячоліст //Десн.правда.-2002.-12 вересня.
 Сила конюшини // Урядовий кур"єр.-2002.-5 жовтня
 Аір, він же лепеха //Сільські вісті.-2002.-8 жовтня
 Семижилник-стосильник: Про траву подорожник //Урядовий кур"єр. -2002.-26 жовтня
 Мед їдять не ложкою, а шилом: Уривки із книги Івана Просянка "Дивосил"
 //Гарт."2002.-1 листопада
 Пирій-чудодій //Десн.правда.-2002.-3 грудня
 Тисячоліст //Урядовий кур"єр.-2002.-7 грудня
 Богатирське перун-зілля: Про траву пирій //Сільські вісті.- 2002.-17 грудня
 Якщо грип до вас прилип //Десн.правда.-2002.-24 грудня
 Народні методи лікування грипу
 Сверби вус, або ж шипшина, при недугах незамінна: Уривки із книги Івана Просяника
 "Дивосил" //Гарт.-2003.-10 січня
 Грип недуга серйозна //Урядовий кур"єр.-2003.-11січня
 Будьте з лопухом //Десн.правда.-2003.-15 квітня
 Звичайна сосна: Зелена аптека //Сільські вісті.-2003.-8 липня.-с.4
 Сію овес на рід увесь: Будьте здорові //Десн. правда.- 2003.-29 липня; Урядовий кур"єр-
 2003.-11 жовтня
 Реабілітація осики: Будьте здорові //Десн. правда. -2003.-12 серпня
 Стосилий деревій: Зелена аптека //Сільські вісті.- 2003.-12 серпня
 Повідай мені, осоко...//Уряд.кур"єр.-2003.-16 серпня.-с.13 Лікувальні властивості осики.
 Божий санаторій: Будьте здорові //Десн.правда.-2003.-19 серпня; Сільські вісті.-2003.-2
 вересня
 Отруйний цілитель: Про траву оксамець – чистотіл //Десн. правда.-2003.-30 серпня
 На Опух кладі - лопух!: Про лікувальні властивості лопуха //Уряд. Кур"єр. -2003. -
 30 серпня. -с. 13
 Жар – цвіт бадьорості: Про траву **КОМОИНУ** //Сільські вісті-2003.-16 вересня
 Ой у полі жито: Про лікувальні властивості жита // Сільські вісті.-2003.-30 вересня
 Житечко- не лише хліб насущний: народна аптека //Десн. Правда.-2003.-21 жовтня
 Батьківщина: Ранок //Радянське село.-1972.-8 квітня
 Коханій: Вірш //Радянське село.-1972.-5 жовтня
 Краплі: Вірш //Радянське село.-1972.-18 листопада .
 Вдома: Вірш //Радянське село.-1975.-12 липня
 Поезія //Рад,селр.-1976.-14 лютого
 Лелечата; Сонце; Сніг: Поезія для дітей //Рад.село.-1978.-2 грудня
 Матері; Поезія; Мить; Пастель; Ротація життя: Вірші //Ранок.-1982.-№11.-с.16

Література про життя і творчість І. Просянка

Просяник Іван Герасимович.-В кн.: Письменники Чернігівщини,2001.-с.58
 Славинський М. Щоб чесно дивитись у вічі //Літ.Україна.-1988,-21 квітня.-с.5
 Черленій 0.3 матеріної пісні, з рідних корнів //Україна.-1989.-№8 -с. 22
 Про І.Просяника - письменника, поета, журналіста, художника.
 Журнал надрукований на англ. мові
 У національній Спілці письменників України//Літ.Україна. - 2001.-8 лютого с.1 Серед
 інших: І.Просяник.
 Ворона А. Чи маємо ми майбутнє? Зустріч старшокласників ЗОІІ №4 з Іваном

Просяником //Голос Присеймів"я.-2001.-10 лютого

Сапон В. Відшукуючи скарби призабуті: Івану Просянику - 55//Десн.правда.-2002.-10 жовтня

Антонова Л. Стипендії в нашій області мають не тільки студенти.

А й члени національних спілок. Вже другий рік //Черн. вісник.-2003.-30 січня -с.16

Премія виплачується Івану Просянику.

Підготувала:

бібліограф з питань краєзнавства

центральної бібліотеки

Я.С. Гросман